

OBSAH

Několik užitečných grafů	14
Předmluva: Jak tato kniha vznikala čtyřicet let	17
I. část: Pohled do minulosti – věčně proměnlivé klima	23
Úvod: Slunce na hlad nesvítí	23
Galaktické klima	26
Proč vznikla roční období a co se s nimi v posledních letech stalo?	32
Sluneční, mořské a klimatické cykly	37
Sopky	39
Horniny a atmosféra	42
El Niño, vítr, déšť, oceán a klimatická paměť	46
Společnost, atmosféra a klimatické katastrofy	56
Jak byla objevena poslední doba ledová	59
Holocén – teplé poledové období, ve kterém žijeme	74
Jak zjišťujeme klimatické změny?	83
Pozoruhodná historie skleníkového jevu	88
Vznik globální vědy o klimatu	95
Proč jsou pro nás důležité mořské oscilace?	103
Praha a Stockholm jako rekordmani v počtu očekávaných vln veder	111
Teplý svět je vlhký svět	112
Systémy předběžného varování	113
Desetiletý cyklus	115

Je tato doba skutečně extrémnější?	116
Klima a magnetické pole Země	119
Les, voda a kontinentální vodní pumpa	121
Rozum a cit, vojna a mír, příroda a člověk	130
Povodňová zodpovědnost a klimatické plánování města	132
Proč se Země otepluje méně, než bychom čekali?	136
Antropocén a velké zrychlení světa	138
Kulturní a historické prameny o počasí a klimatu	148
Metodika	156
Vysvětlení základních termínů	159
II. část: Posledních tisíc let	167
Malé klimatické optimum 875–1194	167
Teplá klimatická epizoda 996–1009	174
Studené čtyřleté období 1010–1013	175
Mezidobí 1014–1028	176
Teplé šestileté období 1014–1019	177
Studené období 1020–1021	178
Teplé sedmileté období 1022–1028	178
Studené čtyřleté období 1029–1032	179
Průměrně teplé dvouleté období 1033–1034	180
Studené čtyřleté období 1035–1038	180
Průměrně teplé až teplé čtyřleté období 1039–1042	181
Studené šestileté období 1043–1048	181
Průměrně teplé až teplé osmileté období 1049–1056	183
<i>Výběr meteorologických záznamů pro první polovinu</i>	
<i>11. století s přesahem do začátku jeho druhé poloviny</i>	183
Studená klimatická epizoda 1057–1069	187
Mezidobí 1070–1077	191
Teplé čtyřleté období 1070–1073	191
Studené čtyřleté období 1074–1077	192
Průměrně teplá epizoda 1078–1090	193
Mezidobí 1091–1101	194
Studené čtyřleté období 1091–1094	195
Teplé čtyřleté období 1095–1098	197

Studené tříleté období 1099–1101	197
<i>Výběr meteorologických záznamů pro druhou polovinu 11. století</i>	198
Teplé sedmileté období 1102–1108	204
Studené čtyřleté období 1109–1112	206
Teplé čtyřleté období 1113–1116	206
Studené dvouleté období 1117–1118	207
Teplé pětileté období 1119–1123	207
Studené čtyřleté období 1124–1127	210
Teplé čtyřleté období 1128–1131	212
Studené tříleté období 1132–1134	213
Teplé pětileté období 1135–1139	213
Studená klimatická epizoda 1140–1151	214
<i>Výběr meteorologických záznamů pro první polovinu 12. století</i>	218
Teplé sedmileté období 1152–1158	226
Studené osmileté období 1159–1166	228
Teplé sedmileté období 1167–1173	230
Studené dvouleté období 1174–1175	233
Teplé tříleté období 1176–1178	233
Studené dvouleté období 1179–1180	234
Teplá klimatická epizoda 1181–1194	235
<i>Výběr historických záznamů pro druhou polovinu 12. století</i>	238
První fáze malé doby ledové 1195–1465	242
Studená klimatická epizoda 1195–1206	256
Průměrně teplé tříleté období 1207–1209	259
Studené devítileté období 1210–1218	260
Průměrně teplé tříleté období 1219–1221	262
Studené pětileté období 1222–1226	264
Teplé pětileté období 1227–1231	265
Mezidobí 1232–1246	266
Studené čtyřleté období 1232–1235	267
Teplé tříleté období 1236–1238	269
Studené osmileté období 1239–1246	271
Teplé pětileté období 1247–1251	272
<i>Výběr meteorologických záznamů pro konec 12. století a první polovinu 13. století</i>	273

Počasí v druhé polovině 13. století	277
Studená klimatická epizoda 1252–1264	278
Teplé dvouleté období 1265–1266	281
Studené desetileté období 1267–1276	282
Teplé čtyřleté období 1277–1280	284
Studené tříleté období 1281–1283	285
Teplé jedenáctileté období 1284–1294	288
Studené tříleté období 1295–1297	293
<i>Výběr meteorologických záznamů pro druhou polovinu 13. století</i>	293
Teplé sedmileté období 1298–1304	298
Studená klimatická epizoda 1305–1326	300
Teplé sedmileté období 1327–1333	307
Studená klimatická epizoda 1334–1347	308
Teplé dvouleté období 1348–1349	313
<i>Výběr meteorologických záznamů pro první polovinu 14. století</i>	314
Studené počasí kontinentálních zim a velmi teplých letních období 1350–1364	319
Teplé sedmileté období 1365–1371	326
Studené období 1372–1373	328
Teplé čtyřleté období 1374–1377	329
Studené dvouleté období 1378–1379	330
Teplá klimatická epizoda 1380–1391	331
Studené tříleté období 1392–1394	334
Teplé tříleté období 1395–1397	335
<i>Výběr meteorologických záznamů pro druhou polovinu 14. století</i>	336
Studené jedenáctileté období 1398–1408	342
Teplé sedmileté období 1409–1415	345
Studené jedenáctileté období 1416–1426	349
Studená klimatická epizoda 1427–1446	353
Teplé sedmileté období 1447–1453	359
Studená klimatická epizoda 1454–1465	363
<i>Výběr meteorologických záznamů od roku 1400 až po rok 1465, kdy končí první fáze malé doby ledové</i>	368
Malé klimatické optimum 1466–1618	378
Teplé dvouleté období 1466–1467	382

Studené tříleté období 1468–1470	384
Teplá klimatická epizoda 1471–1489	385
Chladné intersekulární období 1490–1518	390
Studené tříleté období 1490–1492	391
Teplé tříleté období 1493–1495	392
Studené čtyřleté období 1496–1499	393
Teplé dvouleté období 1500–1501	395
<i>Výběr meteorologických záznamů pro teplejší konec 15. století od roku 1466</i>	396
Počátek 16. století	403
Studené dvouleté období 1502–1503	406
Teplé tříleté období 1504–1506	407
Studené osmileté období 1507–1514	410
Teplé dvouleté období 1515–1516	412
Studené dvouleté období 1517–1518	414
Malé klimatické optimum, jádrové roky 1519–1542	415
Teplá klimatická epizoda 1519–1534	418
Studené dvouleté období 1535–1536	422
Teplé šestileté období 1537–1542	423
Studené šestileté období 1543–1548	425
<i>Výběr meteorologických záznamů pro první polovinu 16. století</i>	428
Malé pluviály a teplá klimatická epizoda 1549–1559	435
Studené dvouleté období 1560–1561	440
Teplé tříleté období 1562–1564	441
Studené čtyřleté období 1565–1568	442
Průměrně teplé období 1569–1574	443
Studené desetileté období 1575–1584	444
Závěrečný úsek malého klimatického optima	448
Průměrně teplá až teplá epizoda 1585–1597	450
Studené tříleté období 1598–1600	455
Teplá klimatická epizoda 1601–1618	458
<i>Výběr meteorologických záznamů pro druhou polovinu 16. století do počátku třicetileté války</i>	464
Pokračování malé doby ledové (1619–1897)	471
Studené dekadální období 1619–1679	475

Studené tříleté období 1619–1621	477
Teplé pětileté období 1622–1626	478
Studené tříleté období 1627–1629	479
Teplé dvouleté období 1630–1631	480
Studená klimatická epizoda 1632–1648	482
<i>Výběr meteorologických záznamů pro období třicetileté války</i>	486
Od konce třicetileté války až do konce 17. století	489
Teplé šestileté období 1649–1654	490
Studená klimatická epizoda 1655–1665	498
Teplé čtyřleté období 1666–1669	502
Studené desetileté období 1670–1679	504
Teplé sedmileté období 1680–1686	506
Studená klimatická epizoda 1687–1697	508
Teplé devítileté období 1698–1706	512
<i>Výběr meteorologických záznamů pro druhou polovinu 17. století</i>	516
Počátek 18. století	521
Studené čtyřleté období 1707–1710	522
Teplé pětileté období 1711–1715	524
Studené tříleté období 1716–1718	525
Teplé sedmileté období 1719–1725	526
Studené osmileté období 1726–1733	528
Charakter počasí kolem poloviny 18. století	531
Teplé pětileté období 1734–1738	533
Studené sedmileté období 1739–1745	534
Teplé osmileté období 1746–1753	537
<i>Výběr meteorologických záznamů pro první polovinu 18. století</i>	540
Počasí v druhé polovině 18. století	549
Poslední velký hladomor 1770–1772	551
Studené sedmileté období 1754–1760	553
Teplé dvouleté období 1761–1762	556
Studené devítileté období 1763–1771	557
<i>Výběr meteorologických záznamů pro druhou polovinu</i> <i>18. století až do počátku měření v Klementinu</i>	561
Přirozená klimatická období hodnocená podle záznamů teplot a srážek v pražském Klementinu	564

Teplota po roce 1771	566
Srážky po roce 1771	570
Klima a počasí ve 20. století	576
III. část: Pohled do budoucnosti – co nás čeká a co se s tím dá dělat	583
Hlavní rysy klimatu minulého tisíciletí	583
Každá krajina má své klima	591
Jaká byla úspěšnost minulých klimatických předpovědí?	596
Sucho a globální změny	597
Samé požáry	602
Budoucnost české a moravské krajiny na příkladu lesa	607
Co můžeme říct o klimatických extrémeh a jejich vlivu na krajinu?	611
Dešťová past	619
Zadržování vody v krajině	620
Další opatření, která by mohla zmírnit dopady klimatických změn	625
Optimistický závěr: klima jako sociální síla	630
Příloha 1: Kompozitní krize minulosti a úděl dneška	635
Příloha 2: Přírodní, společenské a technické krize – rizika a možnosti jejich řešení. Pohled z perspektivy Prahy 1	649
Poděkování	669
Summary: Book on the Climate of the Lands of the Czech Crown	670
Výběr z literatury v češtině	676
Výběr z pramenů a literatury	678
Jmenný rejstřík	705